

TROIA EFSANESİ

M. Mustafa Açıl

Manisa Özel Sekiz Eylül Hastanesi, Manisa

“Her gerçek bir Rüya ile başlar”

Hekabe, **Troia** şehrinin Kral'ı **Priamos**'un karısı, korkunç bir rüya ile uyanır. Bir çocuk yerine alev saçan bir meşale dünyaya getirdiğini ve bu meşalenin de **Troia** kentini yakıp yerle bir ettiğini görmüştür. Bu rüyadan sonra bir erkek çocuğu doğurur, ve rüyanın gerçek olmaması için, onu öldürsün diye uşaklarından birine teslim eder. Ama uşak bebeğe kıyamaz, onu **İda Dağı'na** (**Kazdağı**) getirir ve onu bir derenin kenarına bırakır. Bir dişi ayı bebeği emzirir ve onu hayatta tutar. Sonunda bir çoban gelip bebeği bulup ona sahip çıkar, onu büyütür, ve sonunda onun adını koyar: **PARİS**

“Bir Tanrıya yapılan hakaret asla cezasız kalmaz. Bunu yapan bir başka Tanrı olsa bile”

Teselya'daki Myrmidonlar'ın Kralı Peleus ile bir deniz **Nympha'sı Thetis** evleneceklerdi. Büyük bir davet düzenlendi ve bütün tanrılar bu düğüne çağırıldı. Ancak sadece bir tanrı davet edilmedi. Oda **Eris**, yani **Fitne Tanrısı**. Davet edilmemiştir ki düğünün huzuru bozulmasın. Ancak **Eris** bir tanrıydı, ve tüm tanrıların davet edildiği bir yere kendisinin davet edilmemiş olması büyük bir hakaretti. Bunun bir bedeli elbette olacaktı. Ama bu bedelin sonuçlarının bu kadar ağır olacağını kimse bilemezdi.

Eris bir elma aldı eline, altından büyük bir elma. Elmanın üzerine büyük ve süslü harflerle **“KALLISTI”** yani **“En Güzel'e”** yazdı ve davetin ortasına bıraktı. Elma tanrıların masasında yuvarlandı ve 3

güzel tanrının önünde durdu: **Hera**, **Athena** ve **Afrodit**. Üç tanrı da çok güzeldi, ve bu elmanın sahibinin kendileri olduğunu iddia ettiler. Üç büyük tanrının bu güzellik iddiası ve tartışması sonuçsuz kaldı, ve soluğu **Zeus'un** yanında aldılar. **Zeus** aslında en güzelin kim olduğunu biliyordu ama söyleyemezdi. Zira bir tarafta eşi **Hera**, diğer tarafta ise en asil kızlarından **Athena** vardı. İşin içinden nasıl çıkacağını bilemedi. Derken bir fikir geldi aklına, ve döndü **“en güzel”** adaylarına. Onların bu tartışmalarında taraf olamayacağını bildirdi, ve bu kararı ancak bir kişinin vermesinin doğru olacağını söyledi. *“Gidin, İda Dağı'nda bir çoban vardır. Bakmayın çoban dediğime, o Troia şehrinin prensi Paris'tir. Kimin en güzel olduğuna o karar verecektir.”* Üç güzel Tanrıça da bunu kabul ettiler ve **tarihin ilk güzellik yarışması** başlamış oldu.

“Bir tanrı rüşvet verir mi?”

Güzellik yarışmasının üç adayı üç büyük tanrı, İda dağı'nda **Paris**'i buldular ve ona yapması gereken görevi anlattılar. Paris, en büyük tanrıdan gelen emri çekinerek de olsa kabul etmek zorundaydı. Çekiniyordu, çünkü bir seçim yapacaktı ve seçmediği iki tanrıyı ise karşısına almış olacaktı. **Paris** nasıl bir karar almalıym diye düşünürken önce **Hera** göründü. Eğer güzellik yarışmasında kendisini seçerse, iki kıtanın krallığını (Asya ve Avrupa) vereceğini söyledi. **Paris** düşünmek için vakit istedi. Derken, **Athena** belirdi karşısında. O da yarışmanın galibi olması durumunda, yüksek zeka ve hikmet vaat etti. **Paris**'in kafası iyice karışmaya başlamıştı. Nihayetinde **Afrodit** gösterdi benzersiz tanrısal yüzünü. Ona

insanoğlunun en güzel kadını, **Zeus**'un kızı **Sparta**'lı **Helen**'i vaat etti. **Paris** diğer tanrılardan çekindiği için ilk başlarda söyleyememişti ama ona göre de en güzel **Afrodit** idi. Ancak bu vaatten sonra da korkacak bir şey kalmamıştı. Üç tanrıyı yanına davet etti ve kararını açıkladı.

Tarihin ilk güzellik yarışmasının galibi ve “**En Güzel**” **Afrodit**, tarihin ilk verilen rüşveti ise **Sparta**'lı **Helen** olmuştu.

Resim 1: Paris, ve üç büyük tanrı: **Hera**, **Athena**, **Afrodit** (Afrodit'in hemen yanında yayı ile oğlu **Eros** durmakta)

“Nerde doğduysan değil, nerede doydusyan oralısın”

Afrodit oğlu **Eros**'u çağırıp **Paris**'in kalbine **Helen**'in aşkını koydurdu. **Paris** de soluğu **Sparta**'da aldı, **Afrodit**'in ona vaat ettiğini, hakkını almak için. Ama büyük bir sorun vardı. **Sparta**'lı **Helen**, büyük **Agamemnon**'nun kardeşi **Menelaus**'un karısıydı. Gerçi bu pek bir şeyi değiştirmezdi, zira **Helen** bir tanrının, yani **Afrodit**'in ona vaadi ve hediyesidir. Hemen onu buldu ve **Helen**'e olanları anlattı. **Helen** ilk başlarda kabullenmek istemese de büyük bir tanrıçaya da karşı gelmek olanaksızdı. Gerçi **Paris**'i görür görmez o da aşık olmuştu ama, bunu söylemek elbette kolay değildi. Sonunda, **Paris**'i **Troia**'ya götüren gemiye **Helen** de

bindi. **Troia**'ya vardıklarında **Kral Priamos**'un huzuruna çıktılar. **Priamos** yeni gelinini büyük bir içtenlikle karşıladı. **Helen** daha önce görmediği ilgiyi, sevgiyi

ve sadakati burada görünce hiç olmadığı kadar mutlu oldu. **Priamos** gelinini halka tanıttı: “İşte oğlum **Paris**'in kadını,

Sparta'lı Helen.” **Helen** Priamos'un sözünü kesti: “Hayır, Sparta'lı Helen değil, **Troia**'lı Helen.”

“Savaş hazırlıkları başlıyor”

Menelaos, karısı Helen kaçırılınca çok sinirlendi. Troia prensinin yaptığı bu hainliğin cezasız kalması mümkün değildi. Hemen abisi **Agamemnon**'a koştı. Onu

Troia'ya karşı savaşa davet etti. Birçok savaşı kazanan ve birçok toprağı ele geçiren **Agamemnon**'nun gözü de zaten uzun süredir **Troia**'nın üstündeydi. Kardeşinin bu davetini geri çevirmedi. Tarihin en unutulmaz ve en destansı savaşlarından birinin hazırlıkları başlamış oldu.

Büyük bir donanmanın hazırlanması en az 2 yıl sürdü. **Agamemnon** komutasındaki bu donanmanın yola çıkmasından önce adetler gereği kurban kesilmesi gerekiyordu. Kurban hazırlıkları tamamlandı, ve hayvan tam boğazlanacağı sırada, yerden bir ejderha çıktı. Çınar ağacını dolanarak en üstüne kadar tırmandı ve en yukarıda bir serçeyi ve sekiz yavrusunu yuttu ve aşağı indi. Tam da orada taş kesildi.

Kalkhas adlı zamanın en ünlü kahini, ejderha olayını şöyle yorumladı: *“Bu Zeus'tan bir uyarıdır. Bu sefer zorlu olmasına rağmen, Yunanlılar sonunda büyük bir zafer kazanacaktır. Savaş, ejderhanın yuttuğu serçe sayısınca, yani 9 sene devam edecek, ve 10. Senede bu şehir Yunanlılar'ın eline geçecektir. Bundan sonra hiç kimse, Yunanlıların kadınlarını kaçırmaya cesaret edemeyecektir.”*

“Agamemnon'un zor kararı”

Büyük bir sevinçle gemiler suya indirildi, yelkenler açıldı. Ancak rüzgar esmiyor ve gemiler ilerlemiyordu. Tarihin en büyük Yunan ordusu, hareket edemiyordu. Kimse neler olduğunu bilmiyordu. Ancak donanma hazırlanırken, **Agamemnon** geyik avına çıkmıştı. Bu av sırasında vurduğu geyikler arasında **Artemis**'e adanmış dişi bir geyik de vardı.

Artemis buna çok sinirlendi, ve **Agamemnon**'nun donanmasının rüzgârını kesti. Hemen kahin **Kalkhas**'ın yanına koştu. O da onlara: “Şayet Büyük **Agamemnon** kendi kızı **İphigeneia**'yı **Artemis**'e kurban etmezse, Tanrıça'nın öfkesi dinmeyecek ve rüzgar esmeyecektir.” dedi.

Bu zor karar karşısında **Agamemnon** önce kabullenmedi, ancak ordudan yükselen öfke dolu seslere karşı koyamadı. Hiçbir şeyden haberdar olmayan **İphigeneia**'ya kendi elleriyle mektup yazdı ve onu kahraman **Achilleus** ile nişanlayacağını haberini saldı. Babasının mektubunu alınca bahtsız **İphigeneia**, büyük bir mutlulukla yola koyuldu. Ancak babasının yanına varınca çok geçmeden başına gelecekleri öğrendi. Hiç itiraz etmeden kaderine boyun eğdi, **Artemis**'e sunak olmaya razı oldu. Kurban taşına çıkarıldı ve tam boynuna balta indirilecekti ki, **Artemis** genç kıza acıdı. Onu göklere, kendi yanına aldı, onun yerine ise besili bir dişi geyik koydu. Herkes olanlar karşısında çok şaşkıncı ve korkmuştu, ama kahin **Kalkhas** başı kesilmiş olan geyiğin **Artemis** tarafından kurban olarak kabul edildiğini, artık limandan ayrılmak için bir engelin kalmadığını bildirdi. Yunan ordusunda sevinç naraları attı. **Agamemnon** ise kızını bir daha göremeyecek olmanın üzüntüsü ile, onun ölmediğini bilmenin sevinci arasında karmaşık duygularla yola koyuldu.

Gemiler tekrar denize indirildi. Ardından rüzgarlar esmeye, yelkenler şişmeye başladı. Yunanlılar **Helen**'i kurtarmak için denize açıldılar.

Resim 2: Agamemnon'un kızı İphigeneia'nın Artemis'e kurban edilme anını betimleyen bu resimde, Kahin Kalkhas'a ve kızını ölüme yollayan ağlayan Kraliçeye de yer verilmiş. Ancak en önemlisi, gökyüzünde Artemis'in İphigeneia yerine kurban edilmek üzere geyik yolladığı görülüyor.

“ Bazı savaşlar, o savaşın kahramanın ölümü ile anlam kazanır”

Annesi ölümsüz **Thetis**, babası ise ölümlü **Peleus**'tur. **Eris**'in fitnesi ile lanetlenen düğünün meyvesi olan **Achilleus**, annesi **Thetis** tarafından ölümsüz kılınmak için topuklarından tutulup, **Cehennem Irmağı STYX**'e batırılmıştı. Her bir yanı bu sihirli nehirle yıkanmıştır da, annesinin tuttuğu topuklar nehrin suyu ile ıslanmadığından ölümsüzlükten mahrum kalmıştı.

Küçüklüğünde kentorların en bilginlerinden olan **Chiron** tarafından eğitilen **Achilleus**, üstün savaş yetenekleri ile donatılmıştı. Herkes onun ölümsüz olduğunu düşünüyordu. Ancak kahin **Kalkhas** bir kehanette daha bulundu: **“Troia şehri Achilleus olmadan**

kazanılamayacaktır. Ancak bu savaş aynı zamanda Achilleus'un da ölümüne sebep olacaktır.”

Ölümsüz **Achilleus** da, arkadaşı **Patroklos** ile birlikte, kendi ölümü ile şereflenecek büyük bir zafere doğru, **Troia**'ya doğru yola koyuldu.

“Apollon'un okları”

Büyük Yunan donanması **Troia** sahillerine vardı. Çıkarma sırasında büyük bir direnişle karşılaştılar. **Troia**'nın savaşçıları Yunan ordusuna önemli kayıplar verdirdi. Ancak sayıca üstün Yunan ordusu, çıkarmayı tamamladı ve savaş üslerini kurdular. **Achilleus**, savaşın ilk yılında, **Troia** kentinin etrafındaki birçok kenti harap etti. Bu saldırılar sırasında **Troia** Kraliyet Ailesi'ne ait güzel bir bakire kız olan **Briseis Achilleus**'un tutsağı oldu. Kral **Agamemnon**'a ise **Apollon** mabedinin rahibesi **Khryseis** esir olarak düştü.

Khryseis'in babası **Agamemnon**'un huzuruna çıktı, kızının serbest kalması için krala yalvardı, ancak **Agamemnon** rahibenin babasını aşağıladı, ona hakaretler savurup huzurundan kovdu.

Apollon, rahibesi olan **Khryseis** ve babasına yapılan zulme kayıtsız kalmadı. Yunan ordusunun üstüne vefa oklarını fırlattı. **Agamemnon**'un ordusunda birçok asker 9 gün boyunca **Apollon**'un oklarıyla can verdi.

Kahin **Kalkhas** bir kez daha söz aldı. *“Ey ulu **Agamemnon**, **Apollon** senden rahibe **Khryseis**'in ve babasının intikamını alıyor. Rahibeyi babasına veriniz, yoksa başımıza daha büyük felaketler gelecektir”* dedi.

Agamemnon kahinin sözlerine çok sinirlendi. *“Ey kendini bilmez uğursuz haberci, eğer **Apollon**'un cezasından kurtulmanın yolu onu teslim etmek ise, bunu kabul ediyorum. Ama bana bu kızın yerini tutacak başka birini istiyorum, o da **Achilleus**'un esiri **Briseis**'tir.”*

Achilleus bunu duyunca son derece öfkelenildi. *“ Alın, **Briseis**'i ona götürün, ama artık şunu bilmeli ki, ben bu savaşa katılmayacağım. Ve yine herkes bilsin ki, ben olmadan bu savaşı kazanamayacaklar. Yunan ordusunun bu nankör komutanı beni yardıma çağırdığında beni yanında bulamayacaktır.”*

Sonunda **Khryseis** serbest bırakıldı, **Briseis** **Agamemnon**'a verildi. Rahibesi serbest bırakılan **Apollon** ise oklarını Yunan ordusunun üzerinden çekti. Artık **Troia** surlarının önüne gelme zamanı gelmiştir. Büyük savaş için tüm hazırlıklarını tamamlayan **Agamemnon**, **Troia** şehrine yürümeye hazırды.

“Tanrılar tarafından inşa edilen surları aşmak kolay değildir.”

Bir zamanlar **Zeus**'u devirmek için çabalayan **Apollon** ve **Poseidon**, **Zeus** tarafından cezalandırılmıştı. **Poseidon** ve **Apollon** tarafından yapılan **Troia** surları, daha önce hiçbir kuşatmada düşmemiş, her gelen ordu sahile vuran dalgalar gibi savrulmuşlardır.

Yunan ordusunun ihtişamını gören **Paris**, halkının kendi nefsi yüzünden bir kıyım uğramasından korktu ve bunu kabullenmedi. Abisi **Hektor**'a, **Menelaos** ile birebir dövüşmek istediğini, ve orduların savaşmasına gerek kalmadan bu sorunun çözülmesini talep etti. Dövüşü kazanan **Helen**'i alacak, her 2 taraf da savaştan vazgeçecekti. Bu öneri her iki tarafta da kabul edildi ve savaş meydanında düello başladı. Yunanistan'ın en büyük komutanın kardeşi **Menelaos**, kılıç ve mızrak tutmayı bile tam bilemeyen **Paris**'in üzerine bir kabus gibi çöktü. Onu perişan etti. Tam onu öldürecek ki, **Afrodite** ilahi kuvveti ile **Paris**'i bir buluta sararak havaya kaldırdı ve mis kokulu yatağının üstüne bıraktı. Savaş meydanında **Menelaos** tek başına kalmıştı. Kardeşinin zaferine şahit olan **Agamemnon** yüksek bir sesle: *“Troia’lılar, siz de gördünüz ki zafer **Menelaos**'undur. O zaman hakkımızı, yani **Helen**'i ve hazineleri bize verin.”* Dedi. Bu öneriyi **Troia**'lılar da kabul etti. Ancak Zeka Tanrısı **Athena**, **Troia**'nın yağmalanmasını, ve yakılıp yıkılmasını istiyordu. Hemen **Troia** saflarında ki **Lykaon**'nun oğlu **Pandaros**'u çeşitli vaatlerle kandırdı. Bunun üzerine **Pandaros** bir ok ile **Menelaos**'u yere serdi. Kardeşinin ölümüne şahit olan **Agamemnon** ise, anlaşmanın bozulduğunu anladı. Ordusunu **Troia** surlarına sürdürdü.

Yunan ordusunun kalabalığı **Troia**'nın yiğit savaşçıları ve büyük surları karşısında bir üstünlük kuramadılar. **Ares** Troia'lıları alevlendirirken, **Athena** ise Yunanlılar'ı güçlendiriyordu. Yunan ordusu ciddi kayıplar veriyordu. Yunan ordusunun halini gören **Athena**, Olympos'tan inerek savaşçı **Stentor**'un

kılığına girdi ve orduyu cesaretlendiren bir konuşma yaptı. Yunan ordusu bir miktar kendine geldi ancak **Troia** ordusu karşısında üstünlüğü yine de ele alamadı.

Troia'nın en büyük kahramanı **Hektor** ise savaş hazırlıklarını tamamlamıştı. Karısı **Andromakhe**'nin yalvarmasına rağmen, savaşa katılmaktan geri durmadı. Kendi komutasındaki ordusu ile Yunanlılar'ı sahile kadar kovaladı. Hava karardığı için savaşı daha da ilerletemedi. İki ordu, ölümlerin toplanması için elçiler gönderdi.

“Agamemnon, Kalthas'ın sözüne geliyor.”

Savaşın pek de Yunanlılar'ın istediği gibi gitmemesi **Agamemnon** ve kumandanları arasında büyük endişe yarattı. Herkes bunun sebebinin **Achilleus** olmadan şehrin alınamayacağını olduğunu bilse de, **Agamemnon** korkusu nedeniyle dile getiremiyordu. Ancak **Diomedes** ve **Nestor**'un cesaretlendirici sözleri **Agamemnon**'a **Achilleus**'u savaşa kazandırması gerektiğini anlattı. **Agamemnon** da yaptığı hatayı kabul etti ve **Achilleus**'a bir grup elçi gönderdi.

Odyseus'un da içinde bulunduğu elçiler heyeti **Achilleus**'un önüne gelince **Agamemnon**'un vaatlerini sıraladılar: *“Makam, mevki, sandıklarca altın, sandıklarca ganimet, 7 güzel kız, ayrıca henüz el sürülmemiş olan Briseis, ve Troia'nın fethinden sonra 20 tane Troia'lı kız.”*

Achilleus elçi heyetini çok güzel ağırladı, ancak **Agamemnon**'nun teklifini kabul etmedi. Yunan ordusu onsuz savaşa devam edecekti, kazanamayacağını bile bile.

“Arkadaşın ölürse, sen de ölüme yürümekten çekinmezsin”

Yunan ordusu ciddi kayıplar verirken, ordu içindeki mevkii yüksek komutanlar da yaralanmıştı ve Yunan ordusunun direnişi kırılmak üzereydi. **Achilleus**'un arkadaşı **Patroklos**, hemen ihtiyar **Nestor**'un yanına koştu. **Nestor** ona durumun vahametini anlattı. **Achilleus**'un savaşa katılmamasının, büyük Yunan ordusunun dağılması ile sonuçlanacağını anlattı. **Patroklos**'tan **Achilleus**'u ikna etmesini istedi. Eğer ikna olmaz ise, onun elbiselerini giyip, savaşa katılmasının **Troialı**'ları korkutacağını, Yunan ordusunu cesaretlendireceğini, ve savaşın Yunan tarafına döneceğini söyledi.

Bu sırada daha da hırslanan **Hektor** ve **Troia** ordusu, daha da acımasızca savaşa başladılar. Yunanlıların hendeklerini, duvarlarını yıka yıka ilerlediler. Derken Yunanlı bir kahraman **Aias**'ın fırlattığı kocaman bir taş **Hektor**'u yaraladı. **Hektor** acıyı hiç bu kadar yoğun ve derinden hissetmemişti. Onu hemen **Troia** surlarının arkasına aldılar ve tedaviye başladılar. **Hektor**'un bu halini gören **Apollon** hemen Olympos'tan aşağı indi, **Hektor**'a güç ve cesaret vermeye geldi. *“Orduna emir ver, Yunan ordusunun üzerine yürüsünler, onlara ben önderlik edeceğim.”* dedi. **Troia** ordusu, ellerinde meşaleler ile, Yunan ordusunun gemilerini yakmak için kuvvetli bir akın başlattı.

Troia saldırısı şiddetlenince **Patroklos** hemen **Achilleus**'un yanına koştu. Savaşa dahil olmasını istedi. **Achilleus** savaşa katılmayacağını yineledi, ancak kendi kıyafetleri ile **Patroklos**'un orduya önderlik etmesine ise izin verdi. **Patroklos**, **Achilleus**'un savaş giysilerini ve silahlarını kuşandı. Tüm ordunun önünde **Troialı**'lara doğru atıldı. Önlerinde **Achilleus**'u gördüğünü zanneden Yunan orduları büyük bir taarruza başladı. Kanlı bir savaş sürerken, **Hektor** ile **Patroklos** karşılaştılar. **Hektor** karşısında **Achilleus**'un olduğunu zannederken, onu öldürmesi ile **Troia** ordusunda büyük bir sevinç yaşandı. Ama gerçek kısa sürede

ortaya çıktı. Diğer Yunan kahramanlar, **Patroklos**'un cesetine sahip çıktılar ve onu **Achilleus**'a götürdüler. **Patroklos**'un üzerinde olan ve **Achilleus**'un olan giysileri ise **Hektor** kendisi kuşandı. Yakın zamanda Yunan kahramanın kendisi için geleceğini biliyordu.

Patroklos'un cesedi ile karşılaşan **Achilleus** çok üzüldü, çığılığı çok uzak diyarlardan duyuldu. Annesi **Thetis** de bu feryada kayıtsız kalamadı. Oğlunun yanına gelip onu teselli etti. Öcünü almak istediğinin farkında olduğunu ve bunun için kendisine yeni ve daha güçlü giysiler ve silahlar getireceğini söyledi. **Thetis** oradan Olimpos'a doğru havalandı. **Hephaistos**'tan en güçlü giysilerin ve silahların **Achilleus** için yapılmasını istedi. **Hephaistos** da onun isteğini yerine getirdi. Yeni savaş giysileri ve silahları ile **Achilleus** daha da kuvvetli hale gelmişti. Kral **Agamemnon**'un karşısına çıktı, ve savaşa dahil olacağını söyledi. **Agamemnon**, **Achilleus**'a daha önceden vaat ettiği hediyeleri de teslim etti. Lakin **Achilleus**'un savaştan önce göreceği bir hesap vardı.

*“Her savaşın bir kahramanı vardır.
Bu savaşın kahramanı Achilleus'tur”*

Hektor, tek başına **Troia** surlarının önünde beklemekteydi. Ailesinin tüm ısrarlarına rağmen ölüme yakın ama onurlu olmayı tercih etmişti. Ve **Troia** surlarının uzaklarında **Achilleus** da görüldü. Annesi **Thetis**'in yaptırdığı savaş giysileri, aynı **Ares**'in olduğu gibi alevler saçmaktaydı. Son derece ürkütücü heybetiyle yaklaştı. **Hektor**'un cesareti kırılmıştı ve çareyi kaçmakta buldu. Ancak **Achilleus** hızlı ayaklarıyla onu kovalıyordu. **Zeus**, **Hektor**'un içinde bulunduğu duruma acısa da, **Athena** bu merhamete karşı çıktı, *“Hektor ölmeli”* dedi.

Bu arada **Hektor**'un kaçıışı ve **Achilleus**'un takibi devam ediyordu ancak onu yakalayamıyordu. Derken **Athena** **Achilleus**'un yanına geldi: *“Ey Achilleus, Hektor'u öldürüp büyük bir zafer elde edeceksin. Şimdi dur, soluklan, ben de onun yanına gidip seninle savaşmaya ikna edeceğim”*.

Athena **Hektor**'un yanına gitti ve onun en sevdiği kardeşi **Deiphobos** kılığına girerek ona seslendi. *“Ey Hektor, koşmaktan vazgeç de onu birlikte haklayalım”* dedi, ve sanki gerçek kardeşiymiş gibi **Hektor**'dan da önce **Achilleus**'a doğru atıldı. **Hektor** da onu izledi ve o da **Achilleus**'un karşısına çıkmış oldu. Tam o sıra **Deiphobos** kılığına girmiş olan **Athena** ortadan kayboldu ve **Achilleus** ve **Hektor** karşı karşıya kaldılar. Etrafında kardeşini arayan ancak bulamayan **Hektor** bunun Olimpos Tanrıları'nın bir oyunu olduğunu anlamış oldu. Ancak yapacak bir şey kalmamıştı, artık düello zamanı gelmişti.

Hektor, **Achilleus**'un kuvvetli saldırıları bir süre dirense de, boynuna gelen kılıç darbesini engelleyemedi. Tanrılar **Hektor**'un acı çekmemesi için, ruhunu bedenden hemen ayırıp **Hades**'e teslim ettiler.

Achilleus ise hemen **Hektor**'un cansız bedeninin üzerine atladı. Onun giysilerini soyduktan sonra ayak bileklerine delikler açıp, güçlü kayışlarını oradan geçirdi ve onu ayaklarından kendi arabasına bağladı. Sonra **Hektor**'un bedenini sürükleyerek, **Troia** surlarının önünde tur attı. Oğullarının cansız bedeninin kuru topraklar ve taşlar üzerinde sürüklenmesi **Priamos**, **Hekabe** ve **Hektor**'un karısı **Andromakhe** için dayanılması zor bir acıydı. **Achilleus**, **Hektor**'un cesedini beraberinde çadırına kadar götürdü.

Resim 3: Achilles (solda) ve Hektor'un (sağda) düellosunu simgeleyen bir rölyef

*“Bir baba oğlu için her daim
ölüme yürür, ki ona ölüm bile saygısızlık
etmez”*

Patroklos'un naaşı önünde “İntikamını aldım!” diye haykırıyordu büyük **Achilleus**, **Hektor**'un cesedini ayaklarının önüne fırlatırken. **Patroklos** için 12 **Troia**'lı delikanlı kurban edildi ve onun cesedi **Achilleus**'un elindeki meşale ile yakıldı. **Patroklos**'un kemikleri altın bir kaba koyularak **Achilleus**'a verildi.

Hektor'un şehrinde matem vardı. Herkes **Priamos**'un oğlu için yaş dökerken, Olimpos Tanrılar'ı bile üzgündü. **Zeus**, **Priamos**'a acıdı. Hemen **İris**'e seslendi: “*Git, Kral Priamos'a de ki, korkmasın, yanına türlü hediyeler alıp Achilleus'un yanına gitsin, oğlunun ölüsünü ondan istesin*”.

Priamos haberi alır almaz hazırlıklara başladı. Değerli hediyelerle

dolu bir araba hazırlattı ve Yunan ordugahına doğru ilerledi. Tanrıların yardımı ile kimselere görünmeden **Achilleus**'un çadırına vardı. Karşısında **Troia** Kralı'nı gören **Achilleus** çok şaşırdı.

Priamos, **Achilleus**'a övgüler yağdırarak ondan **Hektor**'un ölü bedenini istedi. **Achilleus** çok duygulandı, **Troia** Kralı'nın cesaretine de hayran kaldı. **Hektor**'un ölüsünü vermeye razı oldu. O gece **Priamos**'u kendi çadırında ağırladı. Gece yarısını geçince arabaya **Hektor**'un ölüsünü yükleyen **Priamos** yola çıkmaya hazırды. **Achilleus**'dan, oğlunun şanına layık bir tören düzenleyebilmek için 12 gün boyunca ateşkes talep etti. **Achilleus** bunu Yunan ordusu adına kabul etti. **Troia** Kral'ı **Hektor**'un naaşı ile birlikte kendi şehrine doğru yola koyuldu.

Resim 4: Priamos'un, Achilleus'un çadırına girip oğlu Hektor'un ölü bedenini isteme anını betimleyen işleme. Bu resmin en can alıcı noktasının, Achilleus'un yatağının altında yüz üstü yatan Hektor'un cesedi olduğu söylenebilir.

“Troia yalnız değildi, ancak Achilleus'u devirmek için daha fazlasına ihtiyaç vardı.”

Hektor'un cenaze töreni için verilen 12 günlük ateşkes sırasında, Karadeniz kıyılarında bulunan ve sadece kadınlardan oluşan savaşçı bir toplum olan **Amazonlar** da **Troia** saflarına katılmıştı. Bu destek, üzgün ve morali bozuk olan **Troia** halkı için bir moral, umut ve cesaret kaynağı oldu. Tekrar başlayan savaşta çok kan döküldü. **Troia**'lar çok şiddetli saldırılar yapıyor ve Yunan ordusunu sarsıyordu. Ancak **Achilleus** kahramanlıklarına sürekli yenilerini ekliyor ve orduyu savaşta tutmayı başardı.

İlerleyen zamanda **Amazonlar** ağır yıkıma uğradılar, **Troia**'lılar kendi kalelerine çekilmek zorunda katıldılar. **Amazonlar**'ın desteğinin de ortadan

kalması ile tüm şehre umutsuzluk çökmüştü. Derken, **Habeş** diyarının Kralı **Memnon**, birçok kabiliyetli asker ile **Troia** saflarına katıldı. Bu **Troia**'lar için tekrar büyük mutluluk ve cesaret kaynağı oldu. Beyaz **Troia**'lılar ile siyah

Habeş'liler ertesi gün Yunan ordusuna ölüm kusmaya başladılar. **Habeş** Kralı **Memnon** Yunan kahramanlarından birkaçını yere serdi. Yunanlılar çok asker kaybetmişti. **Achilleus** buna kayıtsız kalmadı. **Memnon**'un karşısına çıktı. Çetin bir dövüş oldu ama sonunda **Memnon** da **Achilleus**'un kılıcından kaçamadı. Krallarının öldüğünü gören **Habeş**'liler dağıldılar, Yunan ordusunun karşı saldırısı ile ağır yıkıma uğradılar. **Troia**'lılar toparlanmak için kalelerine çekildiler.

“Kahraman ölür, ama ölen sadece bedenidir. Şanı destanlarca dilden dile yayılır.”

Yunan ordusu ertesi gün de saldırıya geçti, **Troia** surlarını dövmeye başladı. Derken, **Paris**'in yayından çıkan bir ok **Achilleus**'un topuğunun arkasına saplandı. Annesinin kendisini **STYX** ırmağına batırırken onu tuttuğu ve ırmağın suyunun değmediği, **Achilleus**'un tek ölümlü yerine. **Peleus**'un oğlu büyük bir haykırış ile yere yığıldı. Oku çıkarıp savaşıma devam etmek istedi. Ancak çok kan aktı topuğundan, daha fazla dayanamadı, Yunan ordusunun en yiğit kahramanı şanlı **Achilleus**, orada can verdi.

Yunan ordusu büyük bir hüznün ve umutsuzluk içindeydi. **Achilleus**'un naaşı

büyük bir törenle yakıldı. Annesi **Thetis** **Achilleus**'un savaşlarda giydiği giysilerini ve meşhur silahlarını getirdi. **Aias** ve **Odyseus**, bu silahlara sahip olmak için birbiri ile didişmeye başladılar. Ancak bu silahların **Odyseus**'un hakkı olduğu konusunda görüş birliğine varıldı. **Aias** bunu kendine yediremedi. Önce akli dengesini kaybetti, sonrasında da kılıcı ile kendini öldürdü. **Achilleus**'tan sonra bir başka kahramanını daha kaybeden Yunan ordusunun üzüntüsü katlanmıştı. Ancak **Aias**'ın naaşı yakılmadı. Zira intihar edenleri cesetleri yakılmazdı.

Resim 5: Yunanistan'ın **Corfu Adası**'nda yer alan, ve **Paris**'in oku ile yaralanmış olan **Achilleus** heykeli.

Bundan sonrada savaş tüm şiddeti ile sürdü. Ancak kendi topraklarından uzakta savaşan Yunanlılar, bir türlü sonuca eremiyorlardı. **Troia**'lıları ne kadar

sıkıştırırsalar da **Troia** surlarını aşamıyorlardı. Yunanlı komutanlarla bir toplantıda biraraya gelen kahin **Kalkhas** onlara dedi ki: “Troia'yı ele geçirmek için

*kurnazca hareket etmeliyiz.” Bunun üzerine Yunan kahramanı **Odysseus** kendi planını anlattı: “O zaman, büyük, çok büyük bir at yapalım. İçine de en güçlü askerlerimizi yerleştirelim. Ordunun geri kalanı da gemilere binip denizde açılıns ki, savaştan vazgeçmişiz sansınlar. Tanrıların bir hediyesi olarak görülecek atın şehre taşınması ile Cesur Yunan askerleri, şehir uyuduğu bir sırada dışarı çıkacaklar, ve Yunan ordusuna gerekli dönüş işaretini verecekler.”*

Şanlı **Odysseus**’un önerisi kabul edildi. **Epeos** isimli usta atın yapımına hemen başladı. **Menelaos**, **Odysseus**, **Diomedes** ve diğer tüm güçlü kahramanlar ve askerler, atın içine bindiler. Geri kalan tüm askerler de kayıklara binerek kıyıda uzaklaştılar, giderken de çadırları ve barakaları yaktılar. Tam bir terkediş oluşturdular. Planın ilk kısmı tamamlanmıştı.

Düşman kuvvetlerinin olduğu sahilde alevleri ve uzaklaşan düşman kuvvetlerini gören **Troia**’lılar Yunan

ordusunun savaştan vazgeçtiğini düşündü. Surların kapılarını açarak sahile gittiler. Orada heybetlice duran ata hayranlıkla baktılar. Kendi aralarında bazı anlaşmazlıklar oldu. Kimileri atın hemen yakılmasını önerdi. Kimileri ise bunu Tanrıların bir hediyesi olarak gördü ve şehre götürmeyi teklif etti. Sonunda Kral **Priamos**, atı şehre götürmeye karar verdi. Atın ayaklarının altına yuvarlak kütükler sererek kaydıldılar ve **Troia** şehrine soktular. Tüm halk ilgi ile atı karşıladı. Zafer şarkıları söylenmeye ve danslar edilmeye başlandı. Herkesin kalbi neşe ile doldu. Kimse kendi sonlarına yaklaştığının farkında değildi, bir kişi dışında. O da **Priamos**’un kızı **Kassandra** idi. İçinde bir felaketin yaklaştığını hissediyordu. Eline bir balta alıp atı kırmaya yeltendi. Ancak **Troia**’lılar baltayı ve meşalesini elinden aldı ve büyük tepki gösterdiler.

Resim 6: Troia atını temsil eden bir rölyef.

Gece olmuştu. Gün boyu kutlamalar sırasında yorgun düşen ve sarhoş olan **Troia**'lılar derin bir uykuya daldılar. Bu sırada Yunan casusu **Sinon** surların tepesine çıkıp Yunan ordusuna haber verecek olan ateşi yaktı. Yunan ordusu hızla kürek çekerek **Troia** sahillerine bir kez daha çıktı ve **Troia** surlarına doğru sessiz ama hızlı bir taarruza geçti. Bu sırada **Sinon** atın içindeki kahramanlara da çıkmaları için gerekli işareti verdi. Önce **Odysseus**, sonra da diğerleri, ve diğerleri. Güçlü yunan askerleri herkesi uykusunda kılıçtan geçirmeye başladı. **Troia** surlarının nöbetçilerini bir çırpıda etkisiz hale getirip, sur kapılarını açtılar. Yunan ordusu azgın bir nehir gibi **Troia** kapısından içeri akıyordu. Hiçbir canlının yaşamasına izin vermediler. Girdikleri her hanede herkesi öldürürken, çıkarken de haneleri ateşe verdiler. **Troia** sokakları **Troia**'lıların kanları ile yıkanıyor.

Apollon ve **Poseidon**'un yaptığı **Troia** surları yüzyıllarca hiçbir savaşla aşılammışken, sinsi bir oyunla surlar geçilmişti. Birçok Yunan'ının, birçok Troia'nının ve birçok kahramanın ölümüne neden olan bu savaş, **Troia**'nın düşmesi ile sonra erdi.

Bir düğün, bir hata, bir fitne, bir seçim ve bir ihanetin sonucunda, bu yenilmez şehir düşmüştü. Artık hiç bir şey eskisi gibi olmayacaktı.

KAYNAKLAR

- Can Şefik, Klasik Yunan Mitolojisi, Ötüken Yayınları, 2011, İstanbul
- Erhat Azra, Mitoloji Sözlüğü, Remzi Kitapevi, 2011, İstanbul
- İlyada, Homeros
- Odysseia, Homeros
- Theogonia & İşler Günler, Hesiodos

- Richard Buxton, Yunan Mitolojisi, Çev: Ahmet Fethi Yıldırım, Alfa Mitoloji, 2016, İstanbul.
- Schwab Gustav, Klasik Yunan Mitolojisinin En Güzel Efsaneleri I-II, Atlantis Yayınevi, 2016, İzmir.
- Kerényi Karl, Yunan Mitolojisi, Çev: Oğuz Özügül, Say Yayınları, 2018, İstanbul.

Hansen William, Yunan ve Roma Mitolojisi, Çev: Ümit Hüsrev Yolsal, Say Yayınları, 2018, İstanbul

İletişim: Uzm. Dr. M. Mustafa AÇIL,
drmmacil@gmail.com